

TRŽIŠKI MUZEJ

Tržiški muzej hrani zelo dragoceno zbirko predmetov in dokumentov. Je eden izmed petih specialnih – tehniških muzejev v Sloveniji, kar priča o izjemno zanimivi, specifični in bogati obrtno-industrijski tradiciji našega kraja. Čevljarska zbirka Tržiškega muzeja in zbirka koncentracijskega taborišča Ljubelj, podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen sta zbirki, ki presegata lokalni pomen, kar je potrdilo tudi Ministrstvo za kulturo s podelitvijo pooblastila za opravljanje državne muzejske službe. Na razpis za to pooblastilo smo se prijavili v letu 2012 in ga v letu 2013 tudi pridobili. S tem se Tržiški muzej odslej uvršča v državno muzejsko mrežo.

Muzej ima dolgoletno tradicijo, v letu 2014 bo praznoval 50-letnico delovanja.

LETNO POROČILO O DELOVANJU JAVNEGA ZAVODA TRŽIŠKI MUZEJ

Poglavitni cilji programa dela za leto 2012 so bili utemeljeni na **Zakonu o varstvu kulturne dediščine**/ZVKD/Ur.l. RS, št. 7/1999; Ur.l. RS, št. 110/2002-ZGO-1, 126/2003-ZVPOPKD, 63/2007 Odl.US: Up-395/06-24, U-I-64/07-13, 16/2008-ZVKD-1, torej na varstvu nepremične, premične in žive dediščine, ki je v javno korist. Cilji so bili utemeljeni tudi na podlagi **Nacionalnega programa za kulturo** iz osnutka 2012-2015, ki je na področju varstva kulturne dediščine v omenjenem obdobju izpostavil naslednje naloge:

- Zagotoviti celostno ohranjanje in varstvo kulturne dediščine.
- Povečati učinkovitost javne službe na področju varstva in ohranjanja kulturne dediščine.
- Izboljšati dostopnost do kulturne dediščine in komunikacijski potencial kulturne dediščine.

CILJI TRŽIŠKEGE MUZEJA ZA LETO 2012, UTEMELJENI NA ZVKD IN NACIONALNEM PROGRAMU ZA KULTURO

1. Podpreti vzpostavitev sodobnih sistemov upravljanja in dokumentiranja premične kulturne dediščine v skladu z mednarodnimi priporočili in standardi, kot ene temeljnih nalog javne službe, s pomočjo povečanja števila evidentiranih enot muzejskega gradiva in digitaliziranja dokumentacije, postopno digitalizacijo gradiv, v določenem času izvesti inventarni popis vseh muzejskih zbirk. Prioritetni konkretni cilj za leto 2012 je bila inventura muzejskih predmetov, ki se na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine **inventura muzejskih predmetov** izvaja vsakih pet let. V Tržiškem muzeju inventura ni bila izvedena vse od leta 1999. V letu 2012 smo zato izvedli inventuro muzejskih predmetov, ki pa še ni zaključena in poteka tudi v letu 2013.
2. Skrb za ohranjanje in varovanje muzejskih predmetov s tem, da povečamo število konserviranih in restavriranih predmetov in uredimo muzejske depoje.

3. Spodbujanje vključevanja dediščine v gospodarski razvoj in v družbeno življenje s sodelovanjem pri tradicionalnih tržiških turističnih prireditvah. Konkretni cilji na področju sodelovanja so bili sledeči:

Gregorjevo: razstava »gregorčkov«

Minfos: razstava Dovžanova soteska nekoč in danes

Festival tržiških bržol: predstavitev dejavnosti muzeja in pedagoške delavnice

Šušarska nedelja:

-razstava o podkovanju stare obutve Dobr' gr'f je po poti,

-prikaz kovaškega dela v živo,

-pedagoške delavnice,

-predavanje ob izidu knjige Peter Kozina.

4. Razvijanje zavedanja o kulturni dediščini kot viru za trajnostni razvoj in kakovost življenja v lokalni skupnosti s predstavitvami kulturne dediščine ob dnevih posvečenih kulturni dediščini.

18. maj - Mednarodni muzejski dan:

Brezplačna vodstva po muzejskih zbirkah in pedagoške delavnice v mesecu maju

5. Izboljšati dostopnost do kulturne dediščine in komunikacijski potencial kulturne dediščine. Vključevanje posameznikov in lokalne skupnosti, sodelovanje z javnimi, strokovnimi in institucionalnimi sodelavci. Spodbujanje k javni dostopnosti. Pospeševanje vključevanja tradicionalnih ljudskih znanj v teme vseživljenjskega izobraževanja kot obliko povezovanja med muzeji, knjižnicami in izobraževalnimi ustanovami. Ta cilj smo nameravali doseči z omogočanjem dostopa do muzejskega gradiva najširši javnosti, razstavami in povečanjem števila obiskovalcev.

Medmuzejsko sodelovanje

Tržiški muzej s svojimi eksponati sodeluje v medmuzejski razstavi Zakladi Gorenjske, kjer v družbi še preostalih petih gorenjskih muzejih predstavlja in popularizira svoje zbirke v gorenjski regiji, kakor tudi v širše slovenskem prostoru. Predvidenih je bilo 6 razstav.

Praznični večeri v Kurnikovi hiši

Predavanje o jaslicah

Dobrodelna dražba

Miklavžev sprevod

Pohod z baklami na sv. Jožefa

Pravljичni večer

Program razstav v Galeriji Atrij

Kot vsako leto je Tržiški muzej pripravil 11 razstav v Galeriji Atrij občine Tržič s spremljajočimi prireditvami.

6. Spodbujati vključevanje dediščine v vzgojno-izobraževalni sistem ter sodelovanje z izvajalci s področja izobraževanja. Zagotoviti, da se kulturna dediščina vključi v

predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje. Za to so nujni usposobljeni kadri v vzgojno-izobraževalnih zavodih in kulturnih institucijah. Spodbujati je potrebno medinstitucionalne projekte med kulturo in izobraževanjem z namenom, da pasivni opazovalci dediščine postanejo njeni aktivni deležniki, poznavalci, varuhi in promotorji.

Prenovljen pedagoški program Tržiškega muzeja, utemeljen na kurikulumih za vrtce in osnovne šole

Pedagoške delavnice

POROČILO O DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV

PROGRAM DELA	2012
Število popisanih enot ob inventarnem popisu	14895
Število enot – vhodni obrazci	987
Število enot – akcesijska knjiga	2597
Število inventariziranih enot	4958
Število digitaliziranih enot v sistemu Galis	11778
Število konserviranih/restavriranih predmetov	163
Število dogodkov ob turističnih prireditvah	9
Število občasnih razstav	16
Število medinstitucionalnih razstav – Zakladi muzejev Gorenjske	6
Število pedagoških programov	4
Število ponovitev pedagoških in andragoških programov	17
Število obiskovalcev	7256
Število prodanih vstopnic	403
Število uporabnikov muzejskih storitev	305
Prihodek od vstopnine	1607 EUR
Število obiskov spletnih strani	47007

Glede na menjavo vodstva Javnega zavoda Tržiški muzej aprila leta 2012 in glede na dejstvo, da v letu 2011 ni bil izdelan letni delovni načrt za leto 2012 s cilji, ki bi moral biti oddan v letu 2011, ne moremo opraviti realne primerjave med zastavljenimi in realiziranimi cilji, pač pa le podatke o vmesnih ciljnih in doseženih rezultatih. Primerjavo bomo izvedli v prihodnjem letu.

V letu 2012 smo se v muzeju posvetili na prvem mestu temeljnim nalogam muzejskega dela, inventarnem popisu muzejskih zbirk, urejanju dokumentacije muzejskih predmetov in arhivskega gradiva, konserviranju in restavriranju muzejskih predmetov, ureditvi varnostnih, prostorskih in klimatskih pogojev za pridobitev pooblastila za opravljanje muzejske službe – ureditvi depojev, muzejskih arhivov, ureditvi temeljnih aktov muzeja.

Poleg teh primarnih dejavnosti s področja muzejske dejavnosti smo pripravili nove programe za popularizacijo kulturne dediščine. S področja pedagoške dejavnosti prenovljene

pedagoške programe, raziskovalno pot »muzejski detektiv«, delavnico za vrtce in šole »na obisku pri šuštarju«, kreativno-ustvarjalne delavnice za otroke. Sodelovali smo pri turistični ponudbi kraja s številnimi predvidenimi prireditvami in razstavami. Še posebej nas veseli, da smo se uspešno povezovali z institucijami in društvi v lokalnem okolju: z Vrtcem Tržič, z vsemi osnovnimi šolami v Občini Tržič, Ljudsko univerzo Tržič, Knjižnico dr. Toneta Pretnarja, Župnijo Tržič, Lions klubom Tržič, Mladinskim centrom, Društvom podeželskih žena in drugimi.

PRIMERJAVA OCENE USPEHA MED LETI 2011 IN 2012

PROGRAM DELA	2011	2012
Število popisanih enot ob inventarnem popisu	0	14895
Število enot – vhodni obrazci	1391	987
Število enot – akcesijska knjiga	Ni podatka	2597
Število inventariziranih enot	2789	4958
Število digitaliziranih enot	Ni podatka	11778
Število konserviranih/restavriranih predmetov	135	163
Število dogodkov ob turističnih prireditvah	3	9
Število občasnih razstav	22	16
Število medinstitucionalnih razstav – Zakladi muzejev Gorenjske	0	6
Število pedagoških programov	4	4
Število ponovitev pedagoških in andragoških programov	32	17
Število obiskovalcev	14505	7256
Število prodanih vstopnic	370	403
Število uporabnikov muzejskih storitev	2319	305
Prihodek od vstopnine	1938 EUR	1607 EUR
Število obiskov spletnih strani	Ni podatka	47007

Primerjavo doseženih ciljev med letoma 2011 in 2012 je težko opraviti, saj je v arhivu muzeja dokumentacija pomanjkljiva. Način štetja obiskovalcev je v preteklem obdobju temeljil na oceni, ne pa na realni evidenci. Za primer lahko navedem nerealno število obiskovalcev galerijskih razstav, drugih razstav, število uporabnikov muzejskih storitev.

Podatki govorijo o opravljeni inventuri muzejskih predmetov, o tem da poteka inventarizacija muzejskih predmetov, povečal se je obseg digitalizirane dokumentacije, povečalo se je število konserviranih in restavriranih predmetov, število dogodkov ob turističnih prireditvah. Pedagoške programe smo zasnovali na novo, prve rezultate pričakujemo v šolskem letu 2013/2014. Število obiskovalcev je bilo natančno vodeno in po mojem mnenju v porastu, velika večina obiskovalcev se je udeleževala brezplačnih prireditev v Galeriji Atrij in ob Prazničnih večerih v Kurnikovi hiši. Vstopnic smo prodali več kot lani, izkupiček pa je manjši predvsem zaradi zmanjšane vstopnine za šolske otroke, saj smo na željo vodij šol vstopnino za šolske skupine zmanjšali na 1EUR.

OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA

Za izvajanje notranje revizijske službe v Tržiškem muzeju je zadolžena Skupna služba notranje revizije Kranj. V letu 2010 je bil v muzeju opravljen revizijski nadzor. Zaporedoma uvajamo priporočene spremembe notranje revizijske službe: pripravili smo strateški načrt za pet let, načrt nabav osnovnih sredstev in investicij, novo sistemizacijo delovnih mest in kadrovske načrt, predlog finančnega načrta in finančni načrt v skladu z Navodili o pripravi finančnih načrtov, letno poročilo v skladu z Pravilnikom za sestavljanje letnih poročil za proračun, popravili smo simulacijo prevedbe in s pravilnimi oznakami delovnih mest. Pripraviti pa je potrebno še register tveganj, izjavo o oceni notranjega nadzora in pravilnik o računovodstvu.

NEREALIZIRANI CILJI

Številne cilje smo dosegli oz. pripravili podlage za nadaljnje delo.

Preostali cilji:

- Dokončno je potrebno izvesti vsa priporočila revizijske službe.
- Dokončati je potrebno inventurni popis muzejskih predmetov, ki je v veliki meri opravljen in ga v meri, ki jo dopušča obstoječa dokumentacija primerjati s preteklimi popisi in s tem ugotoviti realni obseg muzejskega gradiva.
- Depojski prostori so bolj urejeni, vendar pa nam primanjkuje prostora in opreme za primerno hranjenje muzejskega gradiva, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev tega nismo mogli urediti v preteklem letu.
- Povrnitev dokumentacije smučarske zbirke in ponovna postavitve zbirke v Tržiškem muzeju
- Prenova stalne postavitve obrtnih zbirk, najprej čevljarske zbirke.

OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA JAVNEGA ŽIVLJENJA

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS 16/2008), ki v 2. členu opredeljuje javno korist varovanja kulturne dediščine, ki obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljane dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij ter
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

Menim, da smo s programom Tržiškega muzeja v letu 2012 zagotovili številne vidike javne koristi ohranjanja dediščine, predvsem ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo, vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, omogočanje dostopa do dediščine, identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje.

Uspešno smo se vključili v turistično in kulturno ponudbo kraja in širšega prostora, širili znanje in odnos do kulturne dediščine, dvignili zavest prebivalcev o identiteti in lokalni pripadnosti kraju.